

Tulevaisuuskahvit 23.4.2025

AVI-terveisiä tulevaisuustyöstä

Keskeistä tulevaisuustyössä nyt

- [Tulevaisuusselonteon 1. osan strateginen toimintaympäristöanalyysi.](#) Valtioneuvoston julkaisu 2024:54
 - Tulevaisuusselonteko tehdään kahdessa osassa. Ensimmäinen osa on vuoteen 2045 ulottuva skenaariotyö, ja nyt julkaistu strateginen toimintaympäristöanalyysi on tämän skenaariotyön ensimmäinen työvaihe, joka luo kokonaiskuvaa Suomen toimintaympäristön muutoksista.
 - Tulevaisuusselonteon 1. osa on tarkoitus antaa eduskunnalle keväällä 2025. Tulevaisuusselonteon 2. osa on tarkoitus antaa eduskunnalle 2026. Tulevaisuusselonteon 2. osa käsittelee kärkiteemaa, jonka hallitus valitsee myöhemmin.
- [Yhteiskunnan turvallisuusstrategia](#)
- [Kulttuuripoliittinen selonteko](#)
- [Valtioneuvoston tekoälykokonaisuuden koordinaatio ja datatalouden kasvuohjelma](#)

“

**Tunnistettut
muutokset**

Aluehallintovirasto

Tulevaisuusselonteon 1. osan strateginen toimintaympäristöanalyysi. Valtioneuvoston julkaisuja 2024:54

- tunnistettu Suomen tulevaisuuteen vaikuttavia geopolittisia, taloudellisia, yhteiskunnallisia, teknologisia, ympäristöllisiä sekä lainsäädännöllisiä muutoksia sekä niiden vaikutuksia.
- Rakenne: esitelty globaali muutosvoima ja sen vaikutukset Suomeen.
- Geopoliittiset muutokset: ”Keskustelun kärjistyminen, hämmennyksen lietsominen ja globaali strateginen valtataistelu luovat tarpeita uudistaa päätöksentekoa ja vahvistaa demokratiaa, osallisuutta ja kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia.”

“

Turvallisuus

Aluehallintovirasto

Tulevaisuusselonteon 1. osan strateginen toimintaympäristöanalyysi. Valtioneuvoston julkaisuja 2024:54

- Turvallisuus heikentyy ja turvallisuusympäristö säilyy epävakana: Huoltovarmuutta vahvistettava. (Kulttuurialan huoltovarmuus – julkaisu).
- Sisäinen turvallisuus: väestöryhmien väliset erot, polarisaatio, radikaalit ideologiat nousevat.
- Teknologiakehitys: Kyberrikollisuus lisääntyy, digitaalinen osaaminen eriytyy.
- Turvallisuuden kokemus ja tulevaisuudenusko koetuksella: Useilla päällekkäisillä kriiseillä on vaikutusta väestön *henkiseen kriisinkestävyyteen* ja suomalaiset kokevat lähes kaikkien uhkien voimistuneen vajaan kahden vuoden aikana.

“

Työelämä

Aluehallintovirasto

Tulevaisuusselonteon 1. osan strateginen toimintaympäristöanalyysi. Valtioneuvoston julkaisuja 2024:54

- Työn ja työelämän muutokset:
 - Työvoima vähenee ja ammatti- ja osaamistarpeet muuttuvat
 - Työelämän kiihtyvä murros vaatii pitkäjänteistä ja kokonaisvaltaista työelämän kehittämistä
 - Työvoiman saatavuus haasteena
 - Teknologinen kehitys

“

Yhteiskunta

Aluehallintovirasto

Tulevaisuusselonteon 1. osan strateginen toimintaympäristöanalyysi. Valtioneuvoston julkaisuja 2024:54

- Yhteiskunnalliset muutokset
 1. Epätasainen demografinen kehitys jatkuu
 2. Muuttoliikkeiden merkitys kasvaa
 3. Kaupungistuminen jatkuu
 4. Eriarvoisuuden ja yhdenvertaisuuden ristiriitainen kehitys
 - Yhteiskunnan sosiaalinen kestävyys lisää sen kokonaisturvallisuutta ja kriisinkestävyyttä
 5. Inhimillinen pääoma kasvaa, osaamistarpeet muuttuvat ja TKI-toiminnan merkitys korostuu
 6. Hyvinvoinnin, terveyden ja elintapojen haasteet muuttuvat
 - Väestön työ- ja toimintakyvyn heikkeneminen uhkaa taloudellista ja sosiaalista kestävyyttä
 7. Arvot, asenteet, maailmankatsomukset ja elämäntavat muuttuvat
 - nähtävissä arvojen ja asenteiden polarisoitumista, kuten maallistumista ja liberalisoitumista ja samanaikaista nationalismiin, populismin arvokonservatiivisuuden ja autoritarismin kasvua. (Tieteen vastustaminen, mis- ja disinformaatio)
 - ”Sivistyksen tärkeys korostuu muutosten keskellä.”

“

Teknologia

Aluehallintovirasto

Tulevaisuusselonteon 1. osan strateginen toimintaympäristöanalyysi. Valtioneuvoston julkaisu 2024:54

- Murrokselliset teknologiat muuttavat arkea, elinkeinotoimintaa ja yhteiskuntaa
 - Tekoälyjärjestelmät
 - Teknologia muuttaa informaatioympäristöä ja vaikuttaa sitä kautta yhteiskuntaan
 - Kyberturvallisuus
 - Osaaminen

“

**Ympäristö
Oikeusvaltio
Demokratia**

Aluehallintovirasto

Tulevaisuusselonteon 1. osan strateginen toimintaympäristöanalyysi. Valtioneuvoston julkaisuja 2024:54

- Ympäristö
- Oikeusvaltion vakaus
 - Yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta heikentäviä ja haavoittuvuutta lisääviä tekijöitä ovat myös kansalaisten luottamuksen heikentyminen, eriarvoisuuden kasvu ja heikko osallisuus.
- Demokratiakehitys
 - Kansalaisoikeudet, kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytykset, medialukutaito

“

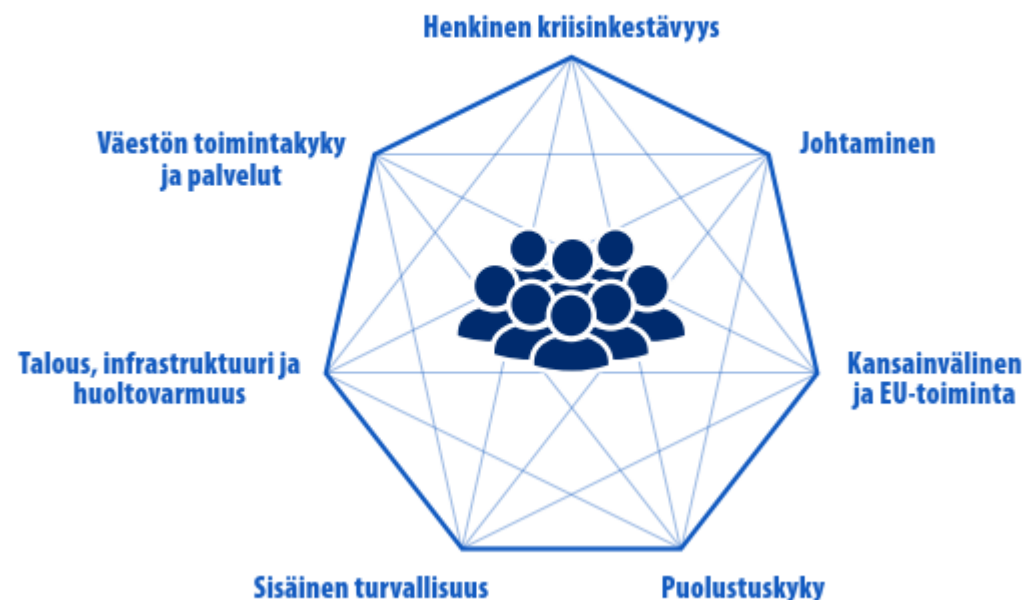
**Yhteiskunnallinen
osallisuus ja
hyvinvointi
muodostavat
perustaa
turvallisuudelle.**

Aluehallintovirasto

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia

Kuvio 2. Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot.

“

LVV =

Lupa ja valvontavirasto

VKK =

Varhaiskasvatus,
koulutus ja kulttuuri –
osasto

v. 2026 alusta

Aluehallintovirasto

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia

HE 13/2025 vp: Hallituksen esitys eduskunnalle
valtion aluehallintouudistusta koskevaksi
lainsäädännöksi

- 14 § Peruspalvelujen saatavuuden arviointi ja valmiussuunnittelun tukeminen
 - *Viraston varhaiskasvatuksen, koulutuksen ja kulttuurin osaston tehtävänä on peruspalvelujen saatavuuden arviointi sekä valmiussuunnittelun tukeminen toimialallaan.*
[Nykyinen avien kirjastotoimi sijoittuu tälle osastolle Lupa- ja valvontavirastossa v. 2026 alusta.]

Tekoälyt tutuiksi

Valtioneuvoston tekoälykokonaisuuden koordinaatio ja datatalouden kasvuohjelma

- Hanke koostuu kahdesta kokonaisuudesta: 1) LVM:n ja **OKM**:n toteuttamasta valtioneuvoston tekoälykokonaisuuden koordinaatiosta (politiikkakoordinaatio) ja 2) TEM:n toteuttamasta datatalouden kasvuohjelmasta.
- Valtioneuvoston tekoälykokonaisuuden koordinaatio muodostaa oman hankeosionsa, joka koostuu kahdesta työpaketista:
 - 2. työpaketin "Tekoäly ja osaaminen" (OKM vastuu) tavoitteena on määritellä toimenpiteet, joiden avulla voidaan kehittää **koulutustarjontaa huomioiden monenlaisia osaamistarpeita koskien eri osaamistasoja ja kohderyhmiä**. Lisäksi edistetään tekoälyn ja uusien teknologioiden hyödyntämistä koulutusjärjestelmän ja tutkimusjärjestelmän kehittämisessä.

Aluehallintovirasto

Kulttuuripoliittinen selonteko

- Toimeenpanosuunnitelma laaditaan OKM:ssä.
- Sisältäneekäikkia mainittuja asioita?

Aluehallintovirasto

Väestökysely 2025

- Avi valmistelee väestökyselyä, jossa pyritään selvittämään
 - Suomen väestön kirjastoista kokemaa *hyötyä*,
 - kirjastojen *merkitystä* ja
 - niihin kohdistettuja *odotuksia*, sekä
 - vastaajien *arvopohjaa* suhteessa edellisiin.
- Valmistunee syksyllä 2025.
- Edellinen väestökysely v. 2021: [Kirjasto demokratian edistäjänä](#)

